

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษากับ
การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1

The Study of the Relationship between Managerial Skills of School
Administrators and Learning Organization of School under Chaiyaphum
Primary Educational Service Area Office 1

ไกรราช ตั้งเมธารักษ์^{1*} และสรรรุติ ดีปู้²
Krairat Tangmetharak^{1*} and Sanrudee Deepu²

^{1*,2} สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา 30000

^{1*,2} Department of Educational Administration, Faculty of Education, Nakhon Ratchasima Rajabhat
University, Nakhon Ratchasima 30000, Thailand.

*Corresponding Author, E-mail : krairat0163@gmail.com

Received: 27 March 2021, Revised: 8 July 2021, Accepted: 27 July 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา 2) ศึกษาการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาและ 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิเขต 1 ในปีการศึกษา 2563 จำนวน 144 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางซีและมอร์แกน ได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามแบบมาตรวัดประมาณค่า สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ผลการวิจัย พบว่า 1) ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทักษะมีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ 2) การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ ด้านการทำงานเป็นทีม 3) ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา โดยรวม และรายด้าน มีความสัมพันธ์กันทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ในระดับ สูง ($r_{xy} = .861$)

คำสำคัญ : ความสัมพันธ์, ทักษะการบริหารของผู้บริหาร, องค์กรแห่งการเรียนรู้

Abstract

The purposes of this research were 1) to study the managerial skills of school administrators, 2) to study the learning organization of school, and 3) to study the relationship between the managerial skills of school administrators and the learning organization of schools under Chaiyaphum Primary Educational Service Area Office 1. This study was a quantitative research. The sample consisted of 144 people who were determined from Krejcie and Morgan's table. The research instrument used for data collection was a rating scale questionnaire. The statistics used to analyze the data were percentage, mean, standard deviation, and Pearson's product-moment correlation coefficient. The research found as follows: 1) the managerial skills of school administrators, the overall managerial skills of school administrators was at the highest level. Considering of each aspect, it was found that the highest mean was human skills, 2) the learning organization of school, the overall was at the highest level. Considering of each aspect, it was found that the highest mean was teamwork, and 3) the relationship between the managerial skills of school administrators and the learning organization of schools, the overall was positively correlated at a high level with a statistical significance at .01. The correlation coefficient was at .861.

Keywords : Relationship, Managerial skills of administrators, Learning Organization

1. บทนำ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ตระหนักถึงความสำคัญ ของยุทธศาสตร์ชาติ เป็นอย่างยิ่ง เพราะเป็นแนวทางในการพัฒนาประเทศที่ยั่งยืน โดยเฉพาะอย่างยิ่งยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งเป็นยุทธศาสตร์ที่เน้นการวางรากฐานการพัฒนา ทรัพยากรมนุษย์ของประเทศอย่างเป็นระบบ โดยมุ่งเน้นการพัฒนาและยกระดับคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัย ให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่ดี เก่งและมีคุณภาพพร้อมขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไปข้างหน้าได้อย่างเต็มศักยภาพ ซึ่ง “คนไทยในอนาคต จะต้องมีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา มีพัฒนาการที่รอบด้าน และมีสุขภาพที่ดีในทุกช่วงวัย มีจิตสาธารณะ รับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น มีรยธสั อดออม โอบอ้อมอารี มีวินัย รักษา ศีลธรรม และเป็นพลเมืองดีของชาติ มีหลักคิดที่ถูกต้อง มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 มีทักษะสื่อสาร ภาษาอังกฤษและ ภาษาที่ 3 และอนุรักษ์ภาษาท้องถิ่น มีนิสัยรักการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ตลอดชีวิตสู่การเป็นคนไทย ที่มีทักษะสูง เป็นนวัตกรรม นวัตกรรม ผู้ประกอบการ เกษตรกรยุคใหม่และอื่น ๆ โดยมี สัมมาชีพตามความถนัดของตนเอง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2563)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ได้ปฏิบัติตามแนวนโยบายของสำนักงาน การศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการกำหนด วิสัยทัศน์ (Vision) เป็นองค์การคุณภาพ สร้างสรรค์นวัตกรรม จัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพตามมาตรฐานสากล โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน สอดคล้องกับหลักปรัชญา

ของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อการเพิ่มโอกาสให้ประชากรวัยเรียนได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาค และมีคุณภาพ ตามมาตรฐานสากล พัฒนาหลักสูตร และกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พัฒนาบุคลากรให้มีสมรรถนะตามมาตรฐานวิชาชีพ และมีทักษะการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยี สร้างสรรค์นวัตกรรม พัฒนาระบบการบริหารจัดการที่มีคุณภาพ เน้นการสร้างวัฒนธรรมเพื่อการบริการที่ดีสร้าง และพัฒนาเครือข่ายการจัดการศึกษาให้เข้มแข็ง พัฒนาระบบการบริหารจัดการโดยใช้สื่อ เทคโนโลยี ระบบข้อมูลสารสนเทศ และจัดทำนวัตกรรมเพื่อบริหารจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ พัฒนาระบบบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลแบบบูรณาการ และส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1, 2563)

การพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่ ต้องพัฒนาหรือสร้างสังคม ให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ (Learning society) และจำเป็นต้องพัฒนาบุคคล ให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ (โกวิท ประวาลพุกษ์, 2544) องค์กรที่สมาชิกได้พัฒนาขยายขีดความสามารถของตนเพื่อการสร้างสรรคงานและการบรรลุเป้าหมายของงานซึ่งแนวคิดที่ได้รับการกระตุ้นให้มีการแสดงออก แรงบันดาลใจของสมาชิกได้รับการสนับสนุนและส่งเสริม สมาชิกในองค์กรได้เรียนรู้ถึงวิธีการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน รวมทั้งองค์กรได้มีการขยายศักยภาพเพื่อแก้ปัญหาและสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่อย่างต่อเนื่อง (Hoy and Miskel, 2008) ปัจจัยสำคัญที่จะทำให้สถานศึกษามีลักษณะเช่นนี้ได้ผู้บริหารต้องมองสถานศึกษาเป็นระบบองค์การ ซึ่งส่วนต่าง ๆ ต้องมีความเชื่อมโยงสัมพันธ์และส่งผลซึ่งกันและกัน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องขนาด หรือความซับซ้อนขององค์การ เรื่องการตัดสินใจ เรื่องอำนาจในองค์การ เรื่องวัฒนธรรมในองค์การ เรื่องการติดต่อสื่อสาร และเรื่องการมีปฏิสัมพันธ์ของสมาชิกใน องค์กร เป็นต้น (วิโรจน์ สารรัตนะ, 2555) การปรับเปลี่ยนในเรื่องเหล่านี้ สถานศึกษาจำเป็นต้อง ปรับเปลี่ยนตนเองให้เป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ (Learning organization) โดยผู้วิจัยได้สังเคราะห์มีองค์ประกอบจากนักวิชาการและหน่วยงานต่าง ๆ สรุป การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ 6 ด้าน คือ 1. ด้านการมีวัฒนธรรมการเรียนรู้ 2. ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วม 3. ด้านการมีโครงสร้างองค์การ 4. ด้านการกระจายอำนาจให้แก่สมาชิกในองค์การ 5. ด้านการใช้เทคโนโลยี 6. ด้านการทำงานเป็นทีม

การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ต้องเริ่มจากการพัฒนาตัวบุคคลให้มี ความเชี่ยวชาญเป็นพิเศษของบุคคลในองค์การ โดยการเสริมสร้างนิสัยให้เป็นบุคคลผู้ใฝ่รู้ทั้งด้าน ความคิดวิทยาการและข้อมูลใหม่ ๆ อยู่ตลอดเวลา พร้อมกับนำข้อมูลความรู้ใหม่ ๆ เหล่านั้นมา พัฒนาปรับปรุงความคิดที่มองโลกตามความเป็นจริง การมองโลกและการตัดสินใจให้เหมาะสมและ ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาวะแวดล้อมจากนั้นจึงโยงเข้าสู่ความสัมพันธ์กับองค์การ โดยการ สร้างความเข้าใจในทิศทางขององค์การในอนาคตให้ตรงกัน เพื่อการมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน และเมื่อ เข้าใจถึงสิ่งที่จะทำในอนาคตแล้ว จึงก้าวไปสู่การเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม ซึ่งครอบคลุมตั้งแต่ความรู้ ในข้อมูลเพื่อการตัดสินใจ วิธีการคิดการมองปัญหาหน่วยงานที่จะบรรลุถึงความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ อย่างสมบูรณ์ได้ก็ด้วยการที่สมาชิกแต่ละคนนำความรู้ต่าง ๆ มาคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบเพื่อให้เห็นภาพรวม (สรรรถดี ตีบุ, 2561) แนวทางการสร้างองค์การแห่งการเรียนรู้ ซึ่งผู้เกี่ยวข้องกับองค์การหนึ่ง ๆ ต่างมีผู้เกี่ยวข้องหลายฝ่ายทั้งภายในองค์การเอง เช่น ผู้บริหารต้องมีความรู้ด้านและมีทักษะด้านการบริหาร การเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาพนักงานระดับปฏิบัติต้องมีนิสัยใฝ่รู้ และพัฒนาศักยภาพของตนเอง อยู่เสมอมีความร่วมมือในการแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกันอย่างจริงจังและรวมทั้งชุมชนที่ต้องให้การสนับสนุนการพัฒนาองค์การทั้งอยู่ในบริเวณชุมชน

จากที่กล่าวมานั้นผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลสำคัญต่อบทบาทของสถานศึกษาที่ต้องรับผิดชอบต่อการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพเกิดประสิทธิผล ให้ผู้เรียนมีคุณภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ,

2542) ซึ่งการนำนโยบายลงไปสู่การปฏิบัตินั้นย่อมเกี่ยวข้องกับความสามารถ ทักษะ และความเชี่ยวชาญในการบริหารจัดการของผู้บริหารโรงเรียนไม่ว่าจะเป็นการบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป แม้แต่การประสานงานเพื่อขอความร่วมมือจากทุกภาคส่วนทั้งของภาครัฐและเอกชน ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาล้วนแล้วเป็นงานสำคัญที่ผู้บริหารที่ต้องอาศัยทั้งศาสตร์และศิลป์ รวมทั้งทักษะในการบริหารงานทั้งสิ้น (วิโรจน์ สารรัตนะ, 2555) ผู้บริหารจึงจำเป็นต้องมีทักษะการบริหารเพื่อให้การดำเนินการบริหารประสบผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ (Katz, 1995) ความสามารถของผู้บริหารที่ใช้ในการบริหารงานเพื่อความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ประกอบด้วยทักษะ 3 ด้าน คือ ทักษะด้านเทคนิควิธี ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ และทักษะด้านความคิดรวบยอด

จะเห็นได้ว่าทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นสิ่งสำคัญที่สามารถจะนำสถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จในทุก ๆ ด้านรวมถึงการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ด้วย ผู้วิจัยจึงมุ่งเน้นที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 โดยการใช้การสังเคราะห์องค์ประกอบของ การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา และสังเคราะห์องค์ประกอบทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา จากนั้นวิเคราะห์และหน่วยงานทางการศึกษาต่าง ๆ ดังนั้นผลการศึกษาที่จะได้จากการวิจัยครั้งนี้จะสะท้อนให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา อันจะเป็นข้อมูลพื้นฐานสำคัญสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้องนำไปใช้เป็นแนวทางและพัฒนาผู้บริหารให้มีศักยภาพในการจัดการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1

2.2 เพื่อศึกษาการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1

2.3 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1

3. สมมติฐาน

ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 มีความสัมพันธ์กันในทิศทางบวก

4. แนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.1 แนวคิดทฤษฎี

4.1.1 ทักษะการบริหาร

สมคิด บางโม (2550) ได้กล่าวว่า ทักษะการบริหาร หมายถึง ความรู้ความสามารถ การใช้ศาสตร์ และศิลป์ ผลักดันให้กิจกรรมต่าง ๆ ในองค์กร ดำเนินไปสู่เป้าหมายและส่งผลให้งานประสบความสำเร็จ

ชัยเสกฐ์ พรหมศรี (2551) ได้กล่าวว่า ทักษะการบริหาร หมายถึง ความสามารถของผู้บริหาร ในการทำงานต่าง ๆ ให้ลุล่วงไปโดยอาศัยคนอื่นเป็นผู้กระทำ

Katz (1995) ได้กล่าวว่า ทักษะการบริหาร หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารที่ใช้ในการบริหารงาน เพื่อความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ประกอบด้วยทักษะ 3 ด้าน คือ ทักษะด้านเทคนิควิธี ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ และทักษะด้านความคิดรวบยอด

ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ทักษะการบริหาร หมายถึง ความสามารถ ความเชี่ยวชาญ ความรวดเร็วว่องไว ความถูกต้อง ในการบริหารงานหรือกิจกรรมของผู้บริหาร ในการบริหาร องค์กรอย่างมีระบบ กระทำให้บรรลุสู่เป้าหมายปลาย อย่างมีประสิทธิภาพสามารถบริหารงานและนำองค์กร ไปสู่ความสำเร็จ ประกอบด้วย 3 ทักษะ คือ ทักษะด้านเทคนิค ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ และทักษะ ด้านความคิดรวบยอด

4.1.2 องค์กรแห่งการเรียนรู้

สรรรถติ์ ตีปู้ (2561) ได้กล่าวว่า องค์กรแห่งการเรียนรู้ หมายถึง องค์กรที่มีลักษณะที่เอื้ออำนวย ต่อการให้บุคลากรทั่วทั้งองค์กรสามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันอย่างสะดวกทั่วถึง ทำให้บุคลากรในองค์กร เกิดการพัฒนาพร้อมกันอย่างต่อเนื่องพร้อมทั้งเปิดโอกาสให้นำผลจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้มาใช้ในการปรับปรุง แก้ไขปัญหาที่องค์กรเผชิญอยู่ ตลอดจนนำมาใช้เพื่อพัฒนาต่อยอดผลิตภัณท์ กระบวนการ นวัตกรรมใหม่ ๆ ในองค์กรอันจะส่งผลให้องค์กรสามารถบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ได้สำเร็จ

Senge (1994) ได้กล่าวว่า องค์กรแห่งการเรียนรู้ หมายถึง องค์กรซึ่งคนในองค์กรสามารถ ขยายขอบเขตความสามารถของพวกเขาเพื่อก่อให้เกิดผลลัพธ์ที่ต้องการได้อย่างแท้จริง เป็นที่ส่งเสริมให้เกิด และขยายแนวความคิดใหม่ ๆ ออกไป สามารถแสดงออกทางความคิดได้อย่างอิสระและเป็นที่ฟังของคนเรียนรู้ ที่จะเรียนรู้ไปด้วยกันอย่างต่อเนื่อง เป็นสถานที่ซึ่งคนได้ขยายขีดความสามารถ ของพวกเขาอย่างต่อเนื่อง เพื่อก่อให้เกิดผลลัพธ์ที่พึงประสงค์สำหรับพวกเขา ส่งเสริมให้มีรูปแบบการคิด ที่แปลกใหม่และขยายวงออกไป เปิดอิสระให้กับความปรารถนาพร้อมกันโดยรวม และเป็นแหล่งที่คน จะได้เรียนรู้ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง

บรรจบ บุญจันทร์ (2554) ได้กล่าวว่า องค์กรแห่งการเรียนรู้ หมายถึง องค์กรที่มีการแลกเปลี่ยน เรียนรู้ร่วมกันระหว่างบุคลากรอย่างต่อเนื่องเพื่อเพิ่มขีด ความสามารถในการทำงานและสร้างความได้เปรียบ ในการแข่งขัน มีการใช้เทคโนโลยี ที่ทันสมัย สร้างนวัตกรรมและทดลองทำสิ่งใหม่ ๆ จนกลายเป็นวัฒนธรรม ขององค์กร ซึ่งจะพื้นฐานในการนำไปสู่การบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรแห่งการเรียนรู้

องค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา หมายถึง เป็นองค์กรที่มีการสร้างให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ซึ่งกันและกันอย่างต่อเนื่อง ก่อให้เกิดผลลัพธ์ที่พึงประสงค์สำหรับองค์กร ทำให้มีรูปแบบการคิดที่แปลกใหม่ และขยายวงกว้างออกไป เป้าประสงค์สำคัญ คือ เอื้อให้เกิดโอกาสในการหาแนวปฏิบัติที่ดีที่สุด เพื่อนำไปสู่

การพัฒนาและสร้างเป็นฐานความรู้ที่เข้มแข็งขององค์กร เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา อันส่งผลให้องค์กรสามารถบรรลุ เป้าหมายที่ตั้งไว้ได้อย่างสำเร็จเกิดการถ่ายทอดความรู้ซึ่งกันและกันภายในระหว่างบุคลากร ควบคู่ไปกับการรับความรู้จากภายนอก ซึ่งจำแนกองค์การแห่งการเรียนรู้เป็น 6 องค์ประกอบ คือ ด้านการมีวัฒนธรรมการเรียนรู้ ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วม ด้านการมีโครงสร้างองค์กร ด้านการกระจายอำนาจให้แก่สมาชิกในองค์กร ด้านการใช้เทคโนโลยี และด้านการทำงานเป็นทีม

4.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พัทตร์วิภา พงษ์พานิช (2558) ได้ศึกษาทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 มีความสัมพันธ์ทางบวก ในระดับมากที่สุด ($r_{xy}=977$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านทักษะด้านการศึกษาและการสอน ทักษะด้านความคิดรวบยอด ทักษะด้านความรู้และ ความเข้าใจ ทักษะด้านเทคนิค และทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ฉะเชิงเทรา เขต 1

ชญาภัทร์ ศักดิ์ศรีบำรุง (2559) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศองค์การกับความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5 พบว่า ครูมีความคิดเห็นต่อความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก

จุฬาลักษณ์ ยอดยิ่ง (2561) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้กับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 พบว่า การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทั้งหมด เมื่อเรียงลำดับด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ไปหาค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน ด้านการเรียนรู้เป็นทีม ด้านการมีรูปแบบการคิด ด้านการคิดอย่างเป็นระบบ และด้านการเป็นบุคคลรอบรู้ ตามลำดับ

สุวิทย์ สงรัมย์ (2562) ได้ศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 พบว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 พบว่า โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ทักษะทางมนุษยสัมพันธ์ ทักษะทางเทคนิค และทักษะทางคตินิยมตามลำดับ

5. วิธีดำเนินการวิจัย

5.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ในปีการศึกษา 2563 จำนวน 226 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ในปีการศึกษา 2563 จำนวน 144 คน กำหนดขนาดของ กลุ่มตัวอย่าง ตามตาราง (Krejcie and Morgan อ้างในบุญชม ศรีสะอาด, 2554) และทำการสุ่มอย่างง่าย

5.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้คือ แบบสอบถาม ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ตอนที่ 2 ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ตอนที่ 3 การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1

5.3 การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยศึกษาเอกสาร ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม และนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) ความถูกต้องของรูปแบบ (Format) และความถูกต้องของภาษา (Wording) และหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) พบว่ามีค่าเท่ากับ 1 จากนั้นนำแบบสอบถามมาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญและนำไปทดลองใช้ (try out) กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ (Reliability) โดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) ตามวิธีของ ครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าเฉลี่ยความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม คือ ค่าความเชื่อมั่นทักษะการบริหารของผู้บริหารเท่ากับ 0.92 เมื่อแยกตามรายด้าน ดังนี้ ทักษะด้านเทคนิค ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.85 ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.90 ทักษะด้านความคิดรวบยอด ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.87 และค่าความเชื่อมั่นการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา เท่ากับ 0.96 เมื่อแยกตามรายด้าน ดังนี้ ด้านการมีวัฒนธรรมการเรียนรู้ ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.76 ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วม ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.88 ด้านการมีโครงสร้างองค์กร ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.85 ด้านการกระจายอำนาจให้แก่สมาชิกในองค์กร ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.88 ด้านการใช้เทคโนโลยี ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.87 ด้านการทำงานเป็นทีม ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.90

5.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

5.4.1 ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมาเพื่อขออนุญาต เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้อำนวยการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1

5.4.2 ส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลถึงผู้อำนวยการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 พร้อมด้วยแบบสอบถาม สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา พร้อมด้วยซองเปล่าติดแสตมป์ จ่าหน้าซองถึงผู้วิจัย เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการส่งแบบสอบถามกลับคืนผู้วิจัยทางไปรษณีย์

5.4.3 เก็บรวบรวมแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืน และผู้วิจัยเก็บแบบสอบถาม ที่เหลืออีกครั้งโดยการติดต่อทางโทรศัพท์ และเดินทางไปยังโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อเก็บข้อมูลด้วยตนเอง

5.4.4 พิจารณาความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืน เพื่อนำข้อมูลที่ได้ ไปวิเคราะห์ข้อมูล

5.5 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ดังนี้ 1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม นำมาวิเคราะห์ข้อมูล โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) 2) ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ใช้การหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) จำแนกเป็นรายด้าน 3) การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ใช้การหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.) จำแนกเป็นรายด้าน 4) ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามตอนที่ 2 และตอนที่ 3 นำมาวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบ Pearson product moment correlation coefficient

6. ผลการวิจัย

ผลการวิจัย เรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ได้ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

6.1 ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1

ตารางที่ 1 ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้าน

ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1. ทักษะด้านเทคนิค	4.49	0.50	มาก
2. ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์	4.68	0.39	มากที่สุด
3. ทักษะด้านความคิดรวบยอด	4.53	0.48	มากที่สุด
รวม	4.57	0.40	มากที่สุด

ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = 0.40) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีสองทักษะอยู่ในระดับมากที่สุด และหนึ่งทักษะอยู่ในระดับมาก โดยทักษะที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ($\bar{X} = 4.68$, S.D. = 0.39) รองลงมา คือ ทักษะด้านความคิดรวบยอด ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.48) ส่วนทักษะที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ทักษะด้านเทคนิค ($\bar{X} = 4.49$, S.D. = 0.50)

6.2 การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 โดยภาพรวม

ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1. ด้านการมีวัฒนธรรมการเรียนรู้	4.46	0.48	มาก
2. ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วม	4.59	0.45	มากที่สุด
3. ด้านการมีโครงสร้างองค์การ	4.64	0.48	มากที่สุด
4. ด้านการกระจายอำนาจให้แก่สมาชิกในองค์กร	4.72	0.40	มากที่สุด
5. ด้านการใช้เทคโนโลยี	4.65	0.43	มากที่สุด
6. ด้านการทำงานเป็นทีม	4.73	0.39	มากที่สุด
รวม	4.63	0.38	มากที่สุด

การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.63$, S.D. = 0.38) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มี 5 ด้านอยู่ในระดับมากที่สุด และหนึ่งด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการทำงานเป็นทีม ($\bar{X} = 4.73$, S.D. = 0.39) รองลงมาคือ ด้านการกระจายอำนาจให้แก่สมาชิกในองค์กร ($\bar{X} = 4.72$, S.D. = 0.40) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการมีวัฒนธรรมการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.48)

6.3 ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1

ผู้วิจัยนำผลการวิจัยตารางที่ 1 และตารางที่ 2 ไปหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson product correlation coefficient) รายละเอียดปรากฏดังตารางที่ 3 ซึ่งใช้สัญลักษณ์ในการนำเสนอ ดังนี้

- X แทน ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา
- X_1 แทน ทักษะด้านเทคนิค
- X_2 แทน ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์
- X_3 แทน ทักษะด้านความคิดรวบยอด

Y แทน การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา

Y₁ แทน ด้านการมีวัฒนธรรมการเรียนรู้

Y₂ แทน ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วม

Y₃ แทน ด้านการมีโครงสร้างองค์การ

Y₄ แทน ด้านการกระจายอำนาจให้แก่สมาชิกในองค์การ

Y₅ แทน ด้านการใช้เทคโนโลยี

Y₆ แทน ด้านการทำงานเป็นทีม

ตารางที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้าน (n = 144)

ตัวแปร	Y ₁	Y ₂	Y ₃	Y ₄	Y ₅	Y ₆	รวม (Y)
X ₁	.508**	.472**	.635**	.670**	.639**	.611**	.675**
X ₂	.601**	.523**	.703**	.842**	.679**	.796**	.788**
X ₃	.912**	.599**	.627**	.860**	.745**	.709**	.731**
รวม (X)	.644**	.615**	.833**	.848**	.767**	.803**	.861**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 โดยรวมและรายด้าน มีความสัมพันธ์กันทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 มีความสัมพันธ์โดยภาพรวมทางบวกในระดับสูง ($r_{xy} = .861$) เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษากับรายด้านของการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา พบว่า ทักษะการบริหารของ ผู้บริหารสถานศึกษากับด้านการกระจายอำนาจให้แก่สมาชิกในองค์การ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มากที่สุด โดยมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับ สูง ($r_{xy} = .848$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษากับรายทักษะของทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ ของสถานศึกษากับทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มากที่สุด โดยมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับ ค่อนข้างสูง ($r_{xy} = .788$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 และเมื่อพิจารณารายทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา กับรายด้านของการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา พบว่า ทักษะด้านความคิดรวบยอดกับด้านการมีวัฒนธรรมการเรียนรู้ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มากที่สุด โดยมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับ สูง ($r_{xy} = .912$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 และด้านที่มีสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์น้อยที่สุด โดยมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับ ปานกลาง คือ ทักษะด้านเทคนิคกับด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วม ($r_{xy} = .472$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

7. สรุปผลการวิจัย

7.1 ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทักษะที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์รองลงมาคือ ทักษะด้านความคิดรวบยอดและสุดท้ายคือ ทักษะด้านเทคนิคตามลำดับ

7.2 การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูงที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการทำงานเป็นทีม รองลงมาคือ ด้านการกระจายอำนาจให้แก่สมาชิกในองค์กร ด้านการใช้เทคโนโลยี ด้านการมีโครงสร้างองค์กร ด้านการมีส่วนร่วม และด้านการมีวัฒนธรรมการเรียนรู้ ตามลำดับ

7.3 ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 โดยรวมและรายด้าน มีความสัมพันธ์กันทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 มีความสัมพันธ์โดยภาพรวมทางบวกในระดับสูง ($r_{xy} = .861$)

8. อภิปรายผล

8.1 ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 พบว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะบุคคลที่จะเข้ามาเป็นผู้บริหารได้นั้นจะต้องผ่านการคัดเลือกมาเป็นอย่างดี ไม่ว่าจะเป็นคุณวุฒิ คุณสมบัติเพื่อที่จะสามารถปฏิบัติหน้าที่และความรับผิดชอบตามคุณภาพ มีการพัฒนาตนและวิชาชีพ มีทักษะในการบริหารจัดการการศึกษาส่งผลให้ครูและบุคลากรในสถานศึกษาปฏิบัติงานตามนโยบายและวัตถุประสงค์ของสถานศึกษาและกระทรวงศึกษาธิการ และผู้บริหารต้องเป็นผู้มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ และมีมนุษยสัมพันธ์ สอดคล้องกับ สรรฤดี ดีปู้ (2561) กล่าวว่า การบริหารผู้บังคับบัญชาจะต้องสร้างมนุษยสัมพันธ์โดยการรู้จักธรรมชาติ และความต้องการของผู้ใต้บังคับบัญชาตลอดจนใช้ทักษะในการบริหารซึ่งมนุษยสัมพันธ์ถือเป็นทักษะการบริหารอย่างหนึ่งที่มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์ กับกระบวนการจูงใจให้คนทำงานเพื่อบรรลุเป้าหมายเป็นการสร้างขวัญกำลังใจ การใช้มนุษยสัมพันธ์ในการบริหารจึงเป็นการนำไปสู่การมีสัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้บริหารกับผู้ร่วมงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการบริหาร เป็นการเพิ่มทักษะในการบริหารให้มากขึ้นด้วย ดังนั้นจะเห็นได้ว่าทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์เป็นทักษะที่สำคัญ ในการบริหารสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมาย สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวิทย์ สงรัมย์ (2562) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 4 พบว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ทักษะมนุษยสัมพันธ์ ทักษะด้านเทคนิค และทักษะด้านความคิดรวบยอด ตามลำดับ

8.2 การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 พบว่า การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

ที่สุด ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานในทุกวันนี้ ต้องรับมือกับการเปลี่ยนแปลงของโลกอย่างรวดเร็ว ดังนั้นหน่วยงานยุคใหม่ต้องต่อสู้เพื่อการอยู่รอดโดยต้องปรับเปลี่ยนตัวเองต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตลอดเวลาทั้งภายใน และภายนอกประเทศโดยเฉพาะอย่างยิ่งกลยุทธ์ของคู่แข่งที่น่ามาใช้เป็นเครื่องมือหน่วยงานราชการหากไม่ปรับปรุง และพัฒนาตนเองก็จะอยู่ไม่ได้ ดังนั้นการพัฒนาหน่วยงานให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้จึงเป็นจำเป็นอย่างเร่งด่วนของทุกหน่วยงานที่ต้องการยืนหยัดอยู่ในยุคแข่งขันได้อย่างยั่งยืนต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จุฬาลักษณ์ ยอดยั้ง (2561) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้กับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 พบว่าการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชยาภัสร์ ศักดิ์ศรีบำรุง (2559) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศองค์การกับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5 พบว่า การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก

8.3 ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 โดยรวมและรายด้าน มีความสัมพันธ์กันทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 มีความสัมพันธ์โดยภาพรวมทางบวกในระดับสูง ($r_{xy} = .861$) ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความรู้ ความสามารถ ความชำนาญ ในการบริหารงานวิชาการ บริหารงานทั่วไป บริหารงานงบประมาณ บริหารงานบุคคล สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นทั้งรายบุคคลและกลุ่มบุคคลได้เป็นอย่างดี สร้างแรงจูงใจ สร้างขวัญกำลังใจในการทำงาน ให้ผู้ใต้บังคับบัญชา ความเป็นกัลยาณมิตร มองเห็นภาพรวมของกระบวนการทำงานและความสัมพันธ์ของงานภายในสถานศึกษา กำหนดทิศทางของสถานศึกษาสามารถคาดคะเนผลของการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในสถานศึกษาได้ จึงทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำพาสถานศึกษาไปสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ได้ ซึ่งสอดคล้องกับ สรรฤดี ดีปุ (2561) ที่กล่าวว่า แนวทางการสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้ ซึ่งผู้เกี่ยวข้องกับองค์กรหนึ่ง ๆ ต่างมีผู้เกี่ยวข้องหลายฝ่ายทั้งภายในองค์กรเอง เช่น ผู้บริหารต้องมีภาวะผู้นำและมีทักษะด้านการบริหาร การเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาพนักงานระดับปฏิบัติต้องมีนิสัยใฝ่รู้ และพัฒนาศักยภาพของตนเองอยู่เสมอ มีความร่วมมือในการแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกันอย่างจริงใจและรวมทั้งชุมชนที่ต้องให้การ สนับสนุนการพัฒนาองค์กรทั้งอยู่ในบริเวณชุมชน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พัทธวิภา พงษ์พานิช (2558) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 มีความสัมพันธ์กัน โดยภาพรวม ในทางบวกอยู่ในระดับสูง

9. ข้อเสนอแนะ

9.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

9.1.1 ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ผู้บริหารควรมีการพัฒนาทักษะด้านเทคนิคเนื่องจากมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดในทั้งสามทักษะของผู้บริหาร เพื่อให้ผู้บริหารในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 มีทักษะด้านเทคนิคเทียบเท่ากับทักษะอื่น เพราะทักษะด้านเทคนิคเป็นทักษะที่สำคัญที่สุดของผู้บริหารระดับต้น

9.1.2 ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ ความสามารถ ความชำนาญ ในการบริหารงานงบประมาณ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดจึงควรมีการอบรมให้ความรู้และพัฒนาในเรื่อง งบประมาณเป็นอันดับแรก

9.1.3 สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ควรมีการพัฒนาวัฒนธรรมแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษามากยิ่งขึ้น เนื่องจากมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดในการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้

9.1.4 การศึกษาพบว่า การเผยแพร่ความรู้ และการแลกเปลี่ยนความรู้ภายในสถานศึกษา ของสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดในการสร้างวัฒนธรรมแห่งการเรียนรู้ จึงควรมีกิจกรรมการส่งเสริม การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้มากยิ่งขึ้นในสถานศึกษา

9.1.5 จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ทำให้เห็นว่า หากต้องการจะพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะ การบริหารของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา ความเป็นองค์กรรวม จะเกิดประสิทธิภาพมากกว่าพัฒนาเป็นรายด้าน

9.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

9.2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1

9.2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1

9.2.3 ควรหาแนวทางการเสริมสร้าง ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1

9.2.4 ควรหาแนวทางการเสริมสร้าง การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1

10. กิตติกรรมประกาศ

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร. สรรฤดี ดีปู อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักที่ให้ความเอาใจใส่ในการแก้ไขข้อบกพร่องและให้คำแนะนำ และขอกราบขอบพระคุณ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ที่อนุญาตให้เก็บข้อมูล ผู้อำนวยการโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขต

พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามเพื่อวิจัยในครั้งนี้เป็นอย่างดี

11. เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ: บริษัทสยามสปอร์ต ซินดิเคท จำกัด.
- โกวิท ประวาลพุกษ์. (2544). หนังสือเรียนสาระการเรียนรู้พื้นฐานนาฏศิลป์ (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์พัฒนาคุณภาพวิชาการจำกัด (พว).
- จุฬาลักษณ์ ยอดอึ้ง (2561). ความสัมพันธ์ระหว่างการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้กับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- ชัยเสถียร พรหมศรี. (2550). การจัดการความขัดแย้งในองค์กร. กรุงเทพฯ: ออฟเซ็ท ครีเอชั่น.
- ชยาภัสร์ ศักดิ์ศรีบำรุง (2559) การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศองค์การกับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- บรรจบ บุญจันทร์. (2554). การบริหารสถาบันเพื่อความเป็นเลิศ. นครราชสีมา: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย เล่ม 1 (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- พัทธรวิภา พงษ์พานิช (2558). ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชชนครินทร์.
- วีโรจน์ สารรัตน์. (2555). แนวคิด ทฤษฎี และประเด็นเพื่อการบริหารทางการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: ทิพย์วิสุทธิ.
- สมคิด บางโม. (2558). องค์กรและการจัดการ (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: บริษัท วิทย์พัฒน์ จำกัด.
- สรฤดี ดีปู้. (2561). หลักและทฤษฎีการบริหารการศึกษา. นครราชสีมา: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1. (2563). บริบททั่วไปของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1. แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2563-2565) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1. น. 1-131. สืบค้นเมื่อ 10 ตุลาคม 2563, จาก <https://www.chaiyaphum1.go.th/basic-data/plan>
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2563). นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร กระทรวงศึกษาธิการ.

- สุวิทย์ สงรัมย์. (2562). ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- Hoy, W. K. and Miskel, C. G. (2008). *Educational administration: Theory, research, and practice*. New York: McGraw-Hill.
- Katz, D., and Kahn, R.L. (1995). *The social psychology of organization* (2nd ed.). New York: John Wiley and Sons.
- Senge, P. M. (1994). *The fifth Discipline field book*. New York : Doubleday.